

Barendrecht

Contactblad

N° 140 Jaargang 2014/4

Het geheugen van Barendrecht

Nog altijd
even ambachtelijk

DE **Weypoort**
DICK SCHUMACHER

Kaasspecialzaak De Weypoort
Middenbaan 87
telefoon: 0180 - 61 29 29
www.deweypoort.nl

Velo Beheer BV

Postbus 27
2990 AA Barendrecht

Voordijk 275
2992 AL Barendrecht

Kraima
Middenbaan 81 Barendrecht
Tel. 0180 612059

Dimago® is ons exclusieve merk lak- en muurverf. Onze verf (ook de grondverf) is te mengen in maar liefst 1950 kleuren. Verkrijgbaar in diverse glansgraden, waarbij dimago® zijdeglans ook in een watergedragen kwaliteit verkrijgbaar is.

Riba

Dorpsstraat 129, 2992 BD Barendrecht,
Tel.: 0180 - 61 33 46, www.ribadetail.nl

Plezierig zaken doen met Berkman!

Een familiebedrijf dat 100 jaar bestaat. Zeker in de huidige snelle wereld lijkt dat een prestatie die niet meer van deze tijd is.

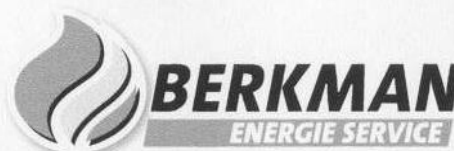
Momenteel behoort Berkman Energie Service tot één van de grotere onafhankelijke leveranciers van brandstoffen en smeermiddelen in Nederland. Zaken doen met Berkman Energie Service betekent betrouwbaarheid, duidelijkheid, maar vooral op een plezierige manier zaken doen met elkaar.

Plezierig zaken doen betekent voor ons:

Wat maakt ons bedrijf voor u plezierig? De medewerkers, de producten, de prijzen? Woorden alleen zijn hierbij onvoldoende. Maak persoonlijk kennis met ons en ervaar voor uzelf de plezierige sfeer en duidelijke cultuur van Berkman Energie Service!

- Maatwerk leveren
- Weten wie onze klanten zijn
- Onze jarenlange kennis en ervaring aan u beschikbaar stellen

- Dag en nacht bereikbaar zijn
- Kwaliteitsproducten tegen concurrerende prijzen
- Duidelijke afspraken zonder kleine lettertjes

Het brood van
Bakkerij Pot is
net zo'n feest

In de luxe
winkels van
bakkerij Pot
vindt u een zeer
groot assorti-
ment, iedere
dag versgebak-
ken broodsoor-
ten. Voor u
zeker aanleiding
genoeg de win-
kel vol lekkernijen
te bezoeken.

bakkerij pot

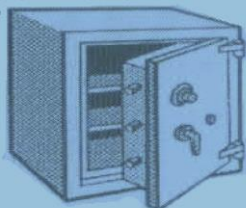
Bakkerij: Singel 29 - 2992 BN
Barendrecht Tel.: 0180 - 613 356

Filialen:

Onderlangs 15 Barendrecht
Tel.: 0180 - 612 043

**NIEUWE EN OCCASION
BRANDKASTEN**

RECHTSTREEKS UIT EIGEN FABRIEK!
CA. 500 STUKS
OP VOORRAAD

BRANDKASTENFABRIEK
N.A. VAN DEN HOVEN & ZN. B.V.
WWW.VDHSAFES.NL / TEL. 0180-612988

hét adres voor
tanken wassen
shoppen

aanhangwagen
verhuur

ziedewij
pitstop van Barendrecht

Middelweg 3 - Barendrecht

VIJFVINKEL
SCHOENEN

Middenbaan 98 • 2991 CT Barendrecht
Tel. 0180 - 613 221 • Fax 0180 - 611 314

Dorpsstraat 141 • 2992 BD Barendrecht • tel: 0180-612130
www.diggels-eetcafe.nl

Van der Linden

Internationaal Transport
Agrarisch Loonbedrijf
Garagebedrijf

Koedood 27 Barendrecht Tel. (0180) 612911 Fax (0180) 620391

Automobielbedrijf M. Vogelaar

Onderhoud - reparaties - verkoop automobielen
APK keuringen

v.d. Meulenstraat 6 - 2992 KM Barendrecht
Telefoon 0180-394666

KTV • hi-fi • video

Gloeilampen • tl-

buizen

vof
Veenelektronika
ONDERLANGS 1 BARENDRECHT
TELEFOON (0180) 69 00 50

Bespaar tot 50%
op uw **ICT** en **telefonie** met

 DIGISOURCE
UW DIGITALE BRON!

BEHEER

TELEFONIE

CONNECTIVITEIT

CLOUD

DIGISOLAR

Bel **088 3 444 777** of ga naar **digisource.nl**
en ontvang gratis een vrijblijvende offerte

paul casteleijn
HOVENIERS ^{B V}

Noldijk 126 2991 VL Barendrecht
Tel. 078-6771123 Fax.078-6771118
www.paulcasteleijn.nl

**Aannemers van grond-,
weg- en
waterbouwkundige
werken**

Barendrecht - Tel. (0180) 61 35 22 - Fax (0180) 61 91 60
Postadres: Postbus 6 - 2990 AA Barendrecht

kiwa

Contactblad

Inhoudsopgave

	Van de redactie	2
	Verenigingsnieuws	2
<i>Marijke de Bruijn</i>	Dubbele baby moord in West-Barendrecht	4
	Met de moed der hoop	8
<i>C.W. Vermeer</i>	Tentoonstelling Nederland 70 jaar bevrijd	9
<i>M. Roomer-van Roosmalen</i>	Een schilderij van Diederik Mooij	10
	Wie, Wat, Waar?	10
<i>Hans Lokerse</i>	Herinneringen aan het zwembad 'De Put'	11
<i>M. Roomer-van Roosmalen</i>	Zoekplaatje	15
<i>Linda Hagendijk</i>	Archief opruimen	16

Colofon

Het Contactblad is een uitgave van de Historische Vereniging Barendrecht en verschijnt vier maal per jaar. Overname van artikelen is uitsluitend toegestaan met bronvermelding.

Redactie: J.E.J. Blinde jr., R.J. Roomer en mevr. M. Roomer-van Roosmalen

e-mail: contactblad@historischbarendrecht.nl

Sluitingsdatum inlevering kopij voor het volgende nummer: 28 februari 2015

ISSN 0169-5460

Ledenadministratie

Voor aanmelding voor en opzegging van het lidmaatschap alsmede voor het doorgeven van een adreswijziging gelieve u contact op te nemen met de ledenadministratie:

Mw. N. Verschoor

e-mail: info@historischbarendrecht.nl

De contributie bedraagt € 17,50 per jaar. Een extra bijdrage is altijd welkom.

Op de voorplaat

Het kerkpad, schilderij van Diederik Mooij (foto: roroba)

Van de redactie

Het oude jaar zit er al weer bijna op, nog even en we zitten in 2015. Vrijwilligers en redactie van het Contactblad wensen u en de uwen een in alle opzichten gezond en voorspoedig nieuwjaar toe. Juist voor de feestdagen heeft u nu het laatste nummer van de jaargang 2014 in handen. Na het wat minder dikke nummer van de laatste keer is het dit keer weer gelukt het Contactblad in zijn normale formaat te maken. Het past ons van deze plaats dank te betuigen aan allen die hebben bijgedragen aan het Contactblad.

Klaar voor de winter, de tuin beschermd tegen de koude nachten. Sneeuw en ijspret staan voor de deur, hoewel we daar de laatste winters niet lang van genoten hebben. Door de veranderingen in ons klimaat lijken de winters steeds zachter te worden en zijn we voor een rondje schaatsen meestal aangewezen op kunstijsbanen. Niks mis mee zult u zeggen, maar wanneer je in het fotoarchief van onze vereniging de opnames terugkijkt van de natuurijsbaan, destijds in de polder achter de Singel waar later de wijk Paddewij is gebouwd, krijg je toch een gevoel van nostalgie bij de zwierende en ronddraaiende paren. Alleen de straatnaam “Schaatsbaan” herinnert nog aan die periode. Op de foto zwieren mevrouw Dien den Otter en de heer Cor den Otter in 1937 op de natuurijsbaan aan de Paddewei. Wist u overigens dat de naam Paddewei is ontstaan uit “pad door de wei”?

Op de foto aan de voorzijde van dit Contactblad is het pad zichtbaar, een opname gemaakt van een schilderij van Diederik Mooij (1900 – 1960) met gezicht op Barendrecht gezien vanaf de Middeldijk. Een schilderij gemaakt voor het begin van de Tweede Wereldoorlog en in bezit van de familie Smit uit Barendrecht. Meer hierover in dit Contactblad.

De afgelopen maanden is het een drukte van belang geweest bij de Historische Vereniging Barendrecht. Diverse tentoonstellingen, zoals “Op reis” en de “Posttentoonstelling” waren succesvol. Dit alles mede mogelijk gemaakt door de tomeloze inzet van de dames Nel den Otter en Joset Verboom die, met hulp van enkele vrijwilligers, het ieder keer weer voor elkaar krijgen om het museum om te toveren in een bijzondere expositieruimte. Voor de komende maanden staan al een aantal activiteiten gepland, zoals een expositie over de Jodenvervolgung (van 7 maart 2015 tot 18 april 2015). De actuele informatie over deze activiteiten staan ook op onze site: www.historischbarendrecht.nl.

Het laatste Contactblad voor 2014 is zoals gezegd mede door de inbreng van onze lezers en vrijwilligers een compleet blad geworden met tal van gevarieerde onderwerpen. Zo is er een artikel over de “Put” (het oude zwembad bij de tramput), verenigingsnieuws, een zoekplaatje en een nieuwe rubriek “Wie, Wat, Waar”?, verder een artikel over kindermoorden rond de eeuwwisseling van de 18^e naar de 19^e eeuw.

Verenigingsnieuws

Om te beginnen willen we Ad en Nel den Otter van harte gelukwensen met hun 55-jarig huwelijksfeest. We hebben dit onlangs op onze vaste dinsdagclub-middag mogen vieren onder het genot van een kopje koffie met gebak. Na een kort dankwoord van onze voorzitter werd het bruidspaar namens de vereniging een plantenbak aangeboden.

Leen Lagendijk, jarenlang een vaste kracht bij de afdeling werkplaats, heeft besloten het een beetje kalmer aan te gaan doen, ook aan hem werd door de voorzitter een cadeaubon en bloemen aangeboden, met dank aan de vele jaren als vrijwilliger bij onze vereniging. Hiernaar een foto van Leen bij zijn vertrek. We hopen hem zo af en toe nog eens te mogen begroeten in D’Ouwe School.

Nieuwe vrijwilligers

Bij de afdeling werkplaats zijn een aantal vrijwilligers aan het team toegevoegd.

De heren Kees en Bert Koedood zijn beschikbaar voor de lopende zaken binnen deze afdeling en de heer Arie van Die verleend hand- en spandiensten. Op het moment van de foto wordt er gewerkt aan een houten ophangframe voor een aantal lederen paardengestellen.

Ingebrachte stukken

Door de familie Vreugdenhil uit Barendrecht is een antieke koffiebrander ingebracht. Deze is door de afdeling werkplaats geheel gereviseerd en in de originele toestand teruggebracht. Een mooi stukje vakwerk. Het object krijgt een plaatsje binnen het museum. Op bijgaande foto een blik op de brander.

Van mevrouw Angela Pijpers ontvingen we een verzameling oude versierselen behorende bij de uniformen van parkeerbeheer, stadstoezicht en milieupolitie uit Barendrecht en omgeving. Deze collectie is van rond 1998 en al die jaren in goede staat bewaard gebleven. Op bijgaande foto een overzicht van deze verzameling.

Van de familie Smit uit Barendrecht ontvingen we een verzameling antieke tijdschriften, kranten en publicaties van ons Koninklijk Huis. Deze zijn in het archief opgenomen. De familie Smit heeft ook een schilderij van Diederik Mooij in het bezit, hierover meer verderop in dit Contactblad.

Rondleidingen

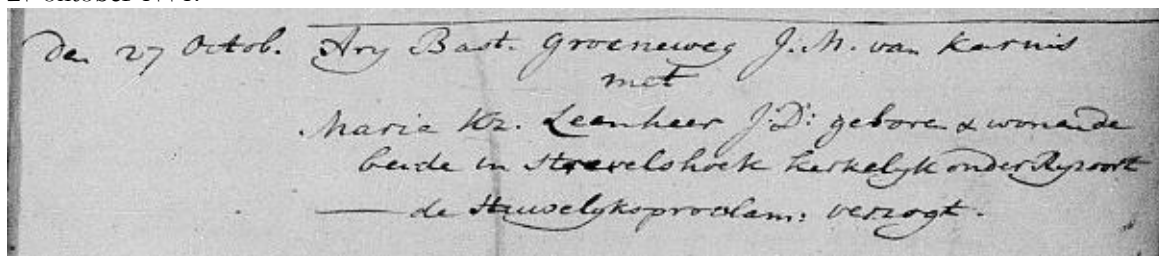
Enkele weken geleden hebben we weer bezoek ontvangen voor een rondleiding in het museum. Hiervoor bestaat steeds meer belangstelling, waarbij we dankbaar gebruik mogen maken van de kennis en ervaring van onze vrijwilligers. Op bijgaande foto geeft Ad den Otter demonstratie en gedetailleerde uitleg over vlasverwerking.

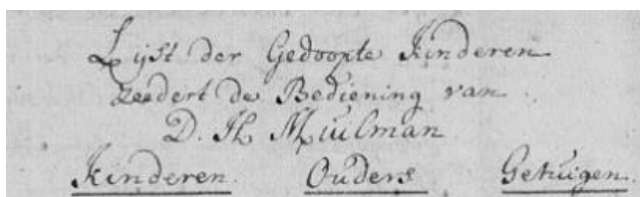
Marijke de Bruijn

De moord waarover dit artikel gaat is lang geleden gebeurd, maar zoals u weet komt dit fenomeen tegenwoordig nog steeds voor. Je hoort erover op televisie of leest het in de krant of op internet. Ons verhaal gaat over Grietje Groeneweg (1776-1833), zij brengt samen met haar moeder twee pas geboren baby's om het leven. Op de website educatief van de HVB staat dit verhaal onder Bestuur in de Franse Tijd¹. Ook heeft in Contactblad nr. 31 van juni 1987 de tekst van het gerechtelijk onderzoek² gestaan. Ook kunt u het verhaal lezen in het boek "Justitieklanten in vroeger tijd" van Harry Aardoom.³ Door onderzoek in verschillende bronnen ben ik nog wat meer te weten gekomen over het leven van Grietje. Ik begin mijn verhaal over het leven van Grietje met haar ouders.

De vader van Grietje Arij Bastiaanse Groeneweg is gedoopt op 10 april 1746 te Barendrecht, als zoon van Bastiaan Janse Groeneweg en Marijgje Janse Kock. Haar moeder Maria Cornelisse Leenheer, is geboren en gedoopt op 28 september 1746 in Rijsoord als dochter van Cornelis Ariens Leenheer en Maijke Fransen Plaisier. Beide hebben zij voor hun trouwen gewoond te Strevelshoek. Zij trouwen in Rijsoord op 27 oktober 1771.

Trouwinschrijving⁴

Er worden drie dochters geboren en gedoopt in Barendrecht: Maaïke op 27 juni 1773 is waarschijnlijk jong overleden, Maria op 19 februari 1775 en Grietje werd gedoopt op 30 juni 1776.

Grietje Groeneweg groeit op in Carnisse onder West-Barendrecht.

Als Grietje negentien jaar is, gaat zij werken als dienstmeid in Rhoon. Bij wie zij gewerkt heeft, heb ik niet kunnen achterhalen. Na bijna drie jaar komt ze terug naar huis en is zij zwanger. Wie is de vader van haar ongeboren kind? Het was een schande in die tijd een kind te krijgen als je niet getrouwd was.

Grietje wil nog geen kind hebben en vraagt daarom raad aan een oude vrouw. Van haar krijgt ze een fles "Zevenboomenwater"⁵. Als Grietje van tijd tot tijd een slok neemt, zal de zwangerschap mislukken, verzekert de vrouw. Met de fles in haar tas keert Grietje terug naar haar ouders in West-Barendrecht. De fles verstopt ze in de schuur. Van tijd tot tijd neemt Grietje een slok. Ze spreekt alleen met haar moeder Maria Leenheer over de zwangerschap. Haar vader Arie Groeneweg en andere mensen uit het dorp weten nergens van.

¹ <http://educatief.historischbarendrecht.nl/het-bestuur-van-de-franse-tijd-tot-de-jaren-zestig-van-de-twintigste-eeuw/articles/het-bestuur-van-de-franse-tijd-tot-de-jaren-zestig-van-de-twintigste-eeuw.html>

² te lezen op de website onder contactblad. Het verhaal staat in blad 31 op bladzijde 14 t/m 18

³ <http://www.hv-wa.nl/Boek%20Justitieklanten%20in%20vroeger%20tijd,%20Harry%20Aardoom.pdf>

⁴ Trouwinschrijving van de ouders van Grietje. Bron: Trouwboek Barendrecht DTB 9

⁵ Zevenboombladeren: de scherp smakende en geurende bladeren van de boom; ook als stofnaam: de uit het kruid of de bessen bereide olie of het uit de bladeren bereide poeder, veelal gezien als opwekkend, prikkelend geneesmiddel dat vruchtafdrijvende kracht heeft.

In de boeken van de Hervormde Kerk waarin de vergaderingen van de Kerkenraad⁶ staan, lezen we dat op 14 maart 1799 Grietje Geloofsbelijdenis heeft gedaan en als lidmaat der Hervormde Kerk wordt aangenomen. Ondanks deze geloofsbelofte nemen Grietje en haar moeder zich toch voor de volgende verschrikkelijke misdaad te plegen, want als blijkt dat het ‘Zevenboomenwater’ niet werkt en Grietjes buik steeds dikker wordt, spreken moeder en dochter af wat er moet gebeuren als er toch een baby geboren wordt. Ze zullen het kind ‘bij de geboorte geheel onverzorgd laten liggen tot het van zelve zoude gestorven zijn’, zo omschrijft de baljuw later de afspraak tussen moeder en dochter⁷.

Op een koude ochtend in november 1799 bevalt Grietje met hulp van haar moeder van een gezond kind. Ze leggen het meisje op een zeiltje op de koude vloer van het onverwarmde vertrek. De baby beweegt en huult, maar krijgt geen hulp. Na een half uur wordt het doodstil ... Grietjes moeder doet het lijkje van de baby in een doosje van spaanhout en begraaft het in de tuin. Vader en de burens hebben niets gemerkt.

Hierna krijgt Grietje weer een baantje als dienstmeisje maar nu in Rotterdam. Ook deze keer raakt ze zwanger en keert ze terug naar haar ouders in West-Barendrecht. Dat ‘Zevenboomenwater’ niet werkt, is Grietje inmiddels wel duidelijk. Ze koopt nu op advies van een vrouw drie doosjes pillen. De pillen kosten vier Hollandse guldens per doosje. Iedere vijf uur een pil slikken moet een eind maken aan de zwangerschap, zo wordt haar verteld. Ook de pillen helpen niet en Grietje bevalt in de nacht van vrijdag 27 op zaterdag 28 mei 1803 van een zoon. Ze drukt hem direct dood. Ook bij deze bevalling is alleen Grietjes moeder aanwezig.

Ook deze keer proberen moeder en dochter het verborgen te houden maar wie er gepraat heeft, is niet bekend. Uit een verslag van de rechtszaak voor de baljuw van Zuid-Holland kennen we de afloop. Op 1 juni dringen ‘commissarissen’ het huis van Grietjes ouders binnen. Grietjes moeder wijst de mannen een doosje van spaanhout aan dat in een achterkamer staat. Daarin vinden ze een dood kindje. Moeder en dochter hadden nog geen kans gehad om het doosje in de tuin te begraven.

Stadhuis Dordrecht

Grietje Groeneweg en haar moeder Maria Leenheer worden afgevoerd naar Dordrecht. Daar worden ze opgesloten in de cellen van het stadhuis. Op 2 december 1803 wordt Grietje Groeneweg wegens het leiden van ‘een onkuisch leven’, het proberen de zwangerschappen af te breken en het doden van de baby’s, ter dood veroordeeld.

‘Rechtdoende in naam van het Bataafsche Volk zal gevangene wegens moord, in het openbaar ter afschrieking aan een daartoe op te richten paal worden gewurgd dat de dood er op volgt’, besluit president Du Bois van de Dordtse rechtbank.

Het leven van de twee Barendrechtse vrouwen eindigt echter toch niet op het schavot in Dordrecht. Voordat het doodvonnis wordt uitgevoerd worden de vrouwen bijge-

staan door twee predikanten “Kooten en Stronk” uit Dordrecht. Ze hadden beide vrouwen proberen te troosten, maar “... *wierd met zeer veel bevreemding ontwaard op welke eene onbeschaamde, en niet met de waarheid alzints strijdende wyze ... dat zij van het plegen van dodelijke kindermoorden onschuldig waren ...*” (Aardoom, pag. 77). Kortom, de vrouwen, die aanvankelijk de door de feiten bewezen moorden hadden bekend en daar ook tijdens verhoren details aan hadden toegevoegd die alleen aan de daders bekend waren geweest, ontkenden nu die moorden te hebben gedaan. Het maakte op de predikanten een dermate diepe indruk dat zij nog diezelfde avond met hun verklaring naar de baljuw gingen. Hun vraag was of de vrouwen die moorden echt hadden gepleegd. Kon er geen sprake zijn van een rechterlijke dwaling?

Welnu, de hoge vierschaar heeft daarna alle getuigen nog eens gehoord, nam hier uitgebreid de tijd voor, heeft waarschijnlijk overleg gevoerd met andere juristen en artsen, maar bleef bij hun conclusie. Echter, baljuw en schepenen voelden intuïtief aan dat er toch wel iets bijzonders met de vrouwen aan de hand moest zijn.

⁶ Boek der Hervormde Kerk vergaderingen van het jaar 1771-1807. Blz.226

⁷ Zie noot 2

Het was voor de hoge vierschaar een niet op te lossen raadsel. Ook mogen ze tijdens een verhoor opnieuw hun verhaal vertellen. De doodstraf wordt op 26 oktober 1804 veranderd in een andere straf. Moeder Maria Leenheer wordt veroordeeld tot geselen en brandmerken. Bovendien wordt ze veroordeeld tot veertig jaar tuchthuis gevolgd door een levenslange verbanning uit 'het departement Holland'. In de Archiven van Barendrecht is verder niets meer terug te vinden over moeder Maria Leenheer. Wel is bekend dat zij overlijdt op 66 jarige leeftijd in Gouda op 4 juli 1812, voormiddags om half 12, op de Groene Weg in het huis getekend letter D nummer 162. Dit is het adres van het Tuchthuis te Gouda. Als beroep wordt vermeld Naaister.⁸

Ook Grietje wordt veroordeeld tot geselen en brandmerken. Zij moet zeventig jaar haar eigen kost verdienen in een tuchthuis. Alle gemaakte kosten moeten de vrouwen zelf betalen.

In de boeken van de Kerkenraad van de Hervormde Kerk komen we Grietje Groeneweg echter in 1820 al weer tegen:

Verzoek van Grietje Arijsdr. Groeneweg:

Bij gelegenheid van de laatste huisbezoeking heeft Grietje Groeneweg, Arijsdochter, hare begeerte te kennen gegeven, om wederom tot het gebruik van des Heeren H. Avondmaal te worden toegelaten.

Welk verzoek bij den Kerkenraad in ernstige overweging is genomen; te meer, daar zij hier, als lidmaat bekend is, maar ook, gedurende Hare wederkering tot en inwooning in Barendrecht, vlijtig den openbare Godsdienst bijwoont, en onbesproken in den wandel is.

De Kerkenraad heeft haar geantwoord, dat zij een getuigschrift diende in te leveren van haar zedelijk goed gedrag, gedurende haar afwezigheid en dat dan nader over "Haar verzoek bij den Kerkenraad zou geoordeeld worden, naar bevind van zaken en volgens de synodale verordening."

Hierop heeft zij het volgende getuigenis ingeleverd en ootmoedig haar voornoemde verzoek herhaald, om tot 's Heeren H. Avondmaal te worden toegelaten.

Het getuigschrift heeft de volgende inhoud:

Wij ondergeteekende, President Burgemeester der Stad Gouda en President van het Collegie van Regenten over de Gevangenen verklaren, dat Grietje Groeneweg, gedurende hare detentie in het Tuchthuis alhier, zich ingevolge de bestaande Reglementen, stil en ordentelijk heeft gedragen.

Gouda, 5 Juli 1820

Geteekent L. van Tirelon ?

Den ondergetekende onderwijzer in de Gerformeerde Gemeente in het Tuchthuis te Gouda, verklare dat Grietje Groeneweg, zowel bij zijne redevoeingen, als Katechetisch onderwijs, zich stil en belangstellend gedragen heeft.

5 Julij 18 twintig

(Geteekent) P.W. Calis, Onderwijzer voornoemd.

Ondanks deze getuigenis wijst de kerkenraad het verzoek van Grietje meerdere keren af:

Besluit van den kerkenraad omtrent het verzoek van Grietje Groeneweg:

Bij de Kerkenraad is eenparig besloten om het verzoek van Grietje Groeneweg, nog eenige tijd in overweging te houden en Haar van dat besluit, aanstaande zondag, kennis te geven.

Het tuchthuis te Gouda aan de Groeneweg.

Aan het begin van de 19e eeuw bestond het tuchthuis van Gouda uit verschillende grote en kleine gebouwen, gescheiden door twee binnenplaatsen. De gevangenen stonden om half 5 op en aten brood. Daarna werkten ze tot 10 uur in één van de werkplaatsen. Van 10 tot 11 uur hadden ze pauze en kregen ze een kop soep. De volgende maaltijd was om 3 uur: ratjetoe (stampot) of een andere warme schotel. Na een wandeling over de binnenplaats gingen ze weer naar de werkplaats, waar ze tot half 8 aan de slag waren. Na een broodmaaltijd zochten de gevangenen de slaapzaal op, waar om 9 uur het licht uitging. Eens in de 3 maanden nam iedereen een bad in koud, lauw of warm water, dat bepaalde de arts.

⁸ Bron: Burgerlijke Stand Gouda – overlijden 1812-1816

Op 24 Junij 1821 is bij de Kerkenraad besloten, Grietje Groeneweg, bij de huisbezoeking, alsnog, om redenen, bij den Kerkenraad bekend, geene vrijheid te verleen tot het gebruik van 's Heeren H. Avondmaal en haar daar van kennis te geven, gelijk geschied is, bij haar afwezigheid, in de huisbezoeking, aan haar vader en zuster.

In het Trouwboek van de Nederlands Hervormde Kerk van Barendrecht vinden wij het volgende waaruit blijkt dat Grietje en haar vader Arij Groeneweg nu in IJsselmonde wonen:

1. De 1e en 2de huwelijksafkondiging van Grietje Groeneweg en Adrianus Snaaijer zijn gedaan te IJsselmonde en Barendrecht op de 5de en 12de mei 1822.
2. Grietje trouwt op 22 juni 1822 te Barendrecht met Adrianus Snaaijer. Zij is dan 46 jaar, haar bruidegom is 17 jaar jonger.

Hier volgt de gehele trouwakte⁹ van Grietje Groeneweg en Adrianus Snaaijer :

In het jaar Achttienhonderd Twee en Twintig, den Achtsten der maand Junij, des avonds ten zeven uren, compareerde voor ons Schout Ambtenaar van den Burgerlijken Staat van Barendrecht West en Karnisse, Canton Ridderkerk Provincie Zuid Holland.

Adrianus Snaaijer, zonder bijzonder beroep, gedomicilieert te West Barendrecht, oud ruim negenentwintig jaren, meerderjarige zoon van *Pieter Snaaijer*, overleden te Puttershoek, blijktens Extract daar van door den Schout Officier van den Burgerlijken Stand aldaar, op den Vier en Twintigsten April Achttien Honderd Twee en Twintig afgegeven en van *Pleuntje van der Giessen*, Arbeidster, wonende te Oost Barendrecht, alhier tegenwoordig en ten deze hare toestemming gevende en

Grietje Groeneweg, Koopvrouw, wonende tot IJsselmonde, oud Vijf en Veertig Jaren, meerderjarige dochter van *Arij Groeneweg*, zonder bijzonder beroep, wonende mede te IJsselmonde. Alhier in gelijks tegenwoordig en ten deze consenterende en van *Marijke Leenbeer*, overleden, welke ons verzocht hebben om over te gaan tot de voltrekking van het tusschen hen ontworpen Huwelijk waar van de afkondigingen voor ons Huis der gemeente en voor 't Huis der Gemeente van IJsselmonde, op den vijfde en twaalfden, beiden Zondagen der maand Mei dezes Jaars 's voor smiddags Elf uren zijn geschied voor zooveel IJsselmonde betreft blijktens certificatie van den Vijftienden Mei Achttien Honderd Twee en Twintig geene verandering van het gemelde huwelijk ter onzer kennisse gebracht zijnde, hebben wij aan hun verzoek voldoende na dat aan ons was vertoond Eene attestatie van Zijne Exelentie den Heere Gouverneur van Zuid Holland, constaterende dat door Adrianus Snaaijer aan de Nationale Militie is voldaan, gedateerd dertig April Achttien Honderd twee en twintig, na voorlezing van het zesde Hoofdstuk van den cedula van het Burgerlijk Wetboek tot op schrift hebbende van het Huwelijk ider der aanstaande echtgenoten afgevraagd of zij elkander wederkerig tot man en vrouw wilde nemen, waar op door elk der zelve een afzonderlijk en bevestigend antwoord gegeven zijnde, zoo verklaren wij In naam der Wet dat Adrianus Snaaijer en Grietje Groeneweg, door het Huwelijk verbonden zijn, van dezes welke wij acte hebben opgemaakt in tegenwoordig van Jan Vogel, Grossier, oud Vijf en veertig jaren, Jan Niemantsverdriet, Koopman, oud Vijf en dertig Jaren, Johannes Nolen, Chirurgijn, oud Vier en Dertig Jaren en Martinus Ferber, Onderwijzer der Jeugd, oud Zeven en Twintig Jaren, allen wonende te West Barendrecht, die deze acte met de contractanten nadat de moeder van den contractant ende vader der contractante op daar toe aan den gedane aanmaning hadden verklaard in het schrijven of uittekenen ongeoeffend te zijn, en ons Schout na gedane voorlezing hebben onderteekend.

Jan Vogel, Jan Niemantsverdriet, Johannes Nolen, M. Ferber, A. Snaaijer, Grietje Groeneweg Gesloten en Gearresteerd door mij Schout en Secretaris *J. v. 't Hoff*

In het Notarieel Archief van Pleun de Raadt vinden wij in het jaar 1826 de volgende akte van **Testament, Akte 148 en 149:**

Den 9 september 1826 des voormiddags Elf Ure, maken Adrianus Snaaijer en Grietje Groeneweg hun testament bij Notaris Pleun de Raadt, residerende te Barendrecht. Als Getuigen zijn verzocht, de volgende personen: Jan Vogel, Grossier, Hermanus Boshoven, Matthijs Quispel, Korenmolenaar en Adrianus Vliegthart. In deze akte staat dat Adrianus van beroep Broodbakker is en wonende te Oost Barendrecht in het huis No. 53 C. In de akte van Testament van allebei staat, dat zij ziekelijk van lichaam zijn maar hun verstand en zintuigen nog volkomen machtig zijn. In beide testamenten vernoemen zij elkander tot enige en universele Erfgenaam.

⁹ Burgerlijke.Stand(BS).trouwen 1818-1822 Akte nr. 9

In 1831 vinden we een verslag van de kerkenraad, waarin zij zich opnieuw buigt over het verzoek van Grietje om tot het Heilig Avondmaal te worden toegelaten.

Kerkenraadsvergadering op den 19^e Augustus 1831.

Wegens de op handen zijnde viering van het H. Avondmaal doet de Predikant bij de Kerkraad Bestuurders onderzoek naar het gedrag der Gemeenteleden. Daar niemand eenige aanmerking te maken had, gaf de Predikant ter vergadering te kennen, dat ter huisbezoeking door hem aangetroffen Grietje Groeneweg Ariesdochter verlangde binnen te staan, ten einde aan Kerkenraad het verzoek te berhalen, om weder tot de viering van het H. Avondmaal te worden toegelaten, destijds door haar tot den leeraar en Onderling gerigt. Nadat de vergadering van het vroeger door dit lidmaat gedane verzoek en daarop genomen Kerkenraadsbesluit in 1820 had kennis genomen, wierd haar vergund om binnen te staan. Op grond van verootmoediging en opregt berouw, het welke zij wegens begane misstappen betoonde, verzocht nu voorschreven Grietje Groeneweg om voortaan wederom als lidmaat der gemeente beschouwd en tot de viering van het H. Avondmaal mede toegelaten te worden, aan het welke, volgens hare meening berouw hebbende en geloovige zondaren door den Heiland wierden genoodigd en van welke voorregt zij eenen zeer geruimen tijd was verstoken geweest. Na van dit verzoek kennisgenomen en haar verzoek te hebben om weder buiten te staan, besloot de vergadering met eenparige stemmen hetzelfde op gronden van billijkheid in te willigen. Weder binnen geroepen zijnde wierd haar zulks door den voorzitter, namens de K.R. bekend gemaakt met de noodige vermaningen en gepaard met opmerkingen om zich nu voortaan als opregt lid van Christus gemeente te gedragen. Onder hevige aandoeningen hoorde zij dit aan en verliet daarop de vergadering met dankzegging voor de haar vertoonde Christelijke Liefde.

Op 21 december 1833 overlijdt Grietje in Oost-Barendrecht¹⁰. Ze is 57 jaar geworden. Haar man Adrianus Snaaijer, geboren 13 februari 1793 te Puttershoek¹¹ overlijdt te 29 april 1849 te Norg¹² (Veenhuizen), beroep kolonist.

¹⁰ BS Overlijden Oost Barendrecht

¹¹ DTB Dopen Puttershoek

¹² BS Overlijden Norg (veenhuizen) Drents Archief

Met de moed der hoop

‘Met de moed der hoop’ is de titel van een bijzondere expositie die van 7 maart tot en met 18 april is te zien in D’Ouwe School, het gebouw van de Historische Vereniging Barendrecht, Dorpsstraat 150A. De tentoonstelling vertelt hoe Dov Nasch in de Tweede Wereldoorlog het kamp Auschwitz-Birkenau overleefde.

Openingstijden (alleen op zaterdag) van 14.00 uur tot 16.00 uur, toegang gratis.

Dov Nasch overleefde de oorlog als door een wonder. Zijn beide ouders en zijn jongste broertje Emil zag hij nooit meer terug. Nog regelmatig moet hij terugdenken aan de verschrikkingen die hij in het concentratiekamp meemaakte. Nog steeds heeft hij last van angstaanvallen en nachtmerries. In de tentoonstelling vertelt hij op een tv-scherm voor het eerst aan zijn zoon Ronnie en zijn kleindochter Oriah wat hij in Auschwitz meemaakte. “Ik ben een beetje voor mijn volk verantwoordelijk,” zegt hij. “Er zijn zes miljoen mensen omgekomen, alleen omdat het Joden waren. En die leven niet meer. Hoe kan dat doorgegeven worden? Dat moet de wereld weten. Onze kinderen en kleinkinderen moeten dat verder doorgeven aan de volgende generaties.”

March of the Living, Auschwitz

Voor Dov Nasch is het zo helder als wat: antisemitisme (haat tegen Joden) is iets van alle tijden, en kan alleen bestreden worden met goed onderwijs over de Holocaust. De expositie *Met de moed der hoop* helpt bij het bewustmaken van de nieuwe generatie wat het Joodse volk tijdens de Tweede Wereldoorlog is aangedaan. Het is het overwegen waard om deze tentoonstelling met een groep kinderen (bijvoorbeeld via school of zondagsschool) te bezoeken. Speciaal voor kinderen tot en met 12 jaar is een programma samengesteld dat hen op speelse wijze door de expositie heen leidt.

Tentoonstelling Nederland 70 jaar bevrijd

C.W. Vermeer

Na de expositie “Met de moed der hoop” over het lot der Joden in de Tweede Wereldoorlog, die te zien zal zijn in maart en april 2015, wordt vanaf mei aandacht geschonken aan de Bevrijding van Nederland, begin mei 1945.

Onder de titel “Hoera! We zijn 70 jaar vrij!” wordt in beeld en geluid stilgestaan bij de vijf jaren van onderdrukking. Hoe het begon, hoe Nederland en Barendrecht het ondergingen en hoe de bevrijding kwam en ervaren werd.

De voorbereiding is in volle gang en in het volgende Contactblad krijgt u er meer over te lezen.

Maaïke Roomer-van Roosmalen

De familie Smit uit Barendrecht liet ons weten in het bezit te zijn van een schilderij met een gezicht op Barendrecht en dat zij onbekend waren met de details van de schilder.

Bij nader onderzoek door de vrijwilligers van onze vereniging bleek het te gaan over een werk van de Barendrechtse kunstschilder Diederik Mooij (1900-1960). In de periode van 1937 tot 1950 heeft hij, net als zijn tijdgenoot U.(Unico)A. van Heijkoop (1897-1974), een groot aantal schilderijen over Barendrecht gemaakt. De afmetingen van dit kunstwerk zijn 50 x 40 cm. Het toont het kerkpad met hekje door de polderweide naar het dorp, gezien vanaf de Middeldijk. Aan dit “pad door de wei” heeft de wijk “Paddewei” zijn naam te danken.

Volgens onze informatie is het schilderij vlak voor de Tweede Wereldoorlog aangeboden aan meester Timmerman, bij het vertrek als onderwijzer van de oude Groen van Prinstererschool aan de Dorpsstraat. Ook via de website van de kunstschilder hebben we de familie Smit over de details kunnen informeren.

Wie, Wat, Waar?

Nieuwe rubriek

Graag willen wij leden en donateurs van de Historische Vereniging Barendrecht de gelegenheid geven een foto, object of vraag in te sturen voor onze nieuwe rubriek: Wie, Wat, Waar? Heeft u een foto, voorwerp of een onderwerp waarover u graag meer zou willen weten, breng dit dan tijdens de reguliere openingstijden van D'Ouwe School bij de vrijwilligers van de vereniging. Zegt u er dan wel bij dat het voor deze rubriek is bestemd en of u het voorwerp weer terug wenst te krijgen.

Daarna zullen we binnen de vereniging nagaan of we hierop een passend antwoord hebben. Zo ja, dan informeren we u direct over herkomst, jaartal, plaats of toepassing; zo nee, dan plaatsen we het als zoekplaatje in ons Contactblad.

Hans Lokerse

© Rezoord.nl

Door mijn plaatsgenoot van destijds, Jan van der Wel, werd mij gevraagd om de herinneringen aan het vroegere zwembad 'De Put'. De herinneringen aan dit bad zijn vanuit mijn Rijsoordse jeugd in de jaren vijftig.

Volgens de toegangsbewijzen was het bad genaamd: 'Zwembad voor Barendrecht en Omstreken' (afgekort ZBO). In de volksmond werd het bad echter 'De Put' en ook wel 'De Tramput' genoemd. Het bad lag op het grondgebied van Barendrecht, direct langs de hoofdspoorlijn van Rotterdam naar Dordrecht. Op korte afstand van de gemeentegrens Ridderkerk (i.c. Rijsoord) met Barendrecht. De bezoekers kwamen deels uit Barendrecht en Heerjansdam, maar ook voor een groot deel uit Rijsoord. Vooral de meisjes en jongens vanuit de Rijsoordse Westzijde en De Zwaan bezochten het zwembad. Op de woensdagmiddag was er zelfs sprake van een 'Rijsoordse-enclave'.

Het zwembad was een natuurbad in een klein gedeelte van een waterplas met een doorsnede van zo'n 300 meter. Naar verluidt waren er meerdere bronwaterwells, die het water in meer of mindere mate verversen. Daarnaast was er uiteraard de natuurlijke oppervlaktereiniging van het water. Aanvankelijk werd de plas in zijn geheel verpacht aan een beroepsvisser.

De plas is ontstaan als een ontgrondingsput voor kleiwinning ten behoeve van de aanleg van de nabij gelegen spoordijk. Deze spoordijk was nodig om de hoofdspoorlijn van de Staatsspoorwegen van Rotterdam naar Dordrecht te overbruggen. Hiertoe werden twee stenen bruggenhoofden gebouwd, waarop een stalen boogbrug werd geplaatst. In 1904 is het smalspoor in gebruik genomen voor de lokale stoomtreinen van Zwijndrecht naar Barendrecht v.v. Deze stoomtreinen werden geëxploiteerd door de Rotterdamse Tramweg Maatschappij (RTM).

De ligging van het in de 2e Wereldoorlog opgebroken RTM-smalspoor was in de jaren vijftig in Rijsoord en Barendrecht nog goed zichtbaar, in het met gras en onkruid begroeide grindbed langs de Rijksstraatweg en Noldijk. De braakliggende strook railgrond langs de geasfalteerde Noldijk en het eerste gedeelte van de overbodig geworden spoordijk, diende nog jarenlang als voetpad naar het zwembad.

De toegang naar het zwembad was via een kool-as-pad tegenover de boerderij van Bas Visser aan de Noldijk. Nu het restaurant 'De Wevershoeve'. Het pad was aan het begin breder voor de tuinbouwvoertuigen naar de achtergelegen tuinderijen. Na het passeren van een fraai smeedijzeren hekwerk en een illegale vuilstortplaats: met – nota bene! – een bordje 'Verboden vuil te storten', werd het pad smaller en leidde langs een brede sloot na zo'n 500 meter naar het bad.

Het zwembad bestond uit een houten voorgebouwde aan de oever van de waterplas. Hier was het kantoortje van de badmeester en twee gescheiden kledingbergen, rechts voor de meisjes/dames en links voor de jongens/heren. Verder waren er twee toiletten, die later op de dag – vooral bij warm weer – ontzettend stonken. Ook waren er twee douches met uitsluitend koud leidingwater!

In aanvang zijn er 1925 drie afzonderlijke baden aangelegd. Het vierde bad is in 1929 aangelegd als officieel wedstrijdbad voor waterpolowedstrijden. De houten loopvloners rondom de vier baden stonden op houten palen. Langs het eerste, tweede en derde bad waren er houten kleedhokjes. Ook weer gescheiden: rechts de meisjes/dames en links de jongens/heren.

Het eerste bad (diep ca. 0,80 m) en tweede bad (diep ca. 1,30 m) waren voorzien van een harde bodem. Daarentegen bestond de bodem van derde bad en vierde bad uit de modderige bodem van de eigenlijke waterplas. De totale afmeting van de vier baden was circa 15 x 40 meter.

In het midden van de plas stond een stevige houten paal, bestaande uit een afgedankte scheepsmast. De afstand van het zwembad tot de paal was 100 meter. Dit voor het 'vrije uitzwemmen' van de oudere dan wel geëfende zwimmers.

De meeste bezoekers kochten bij de opening van het bad in april een seizoenkaart. Tot oktober was het bad geopend. Ik weet niet meer precies wat toen een seizoenkaart kostte: het zal voor een kinderkaart tussen de vijf en tien gulden zijn geweest. Uiteraard was het bad op zondag en de christelijke feestdagen gesloten.

Bij het kantoortje van de badmeester werd door middel van verwisselbare cijferbordjes de actuele watertemperatuur in Fahrenheit aangegeven. Om de kosten van de seizoenkaart er uit te halen, werd er bij 'weer of geen weer' gezwommen. Zwemwater met een temperatuur van 64 graden Fahrenheit (omgerekend bijna 18 graden Celsius) was toen – bibberend en soms klappertandend – heel gewoon.

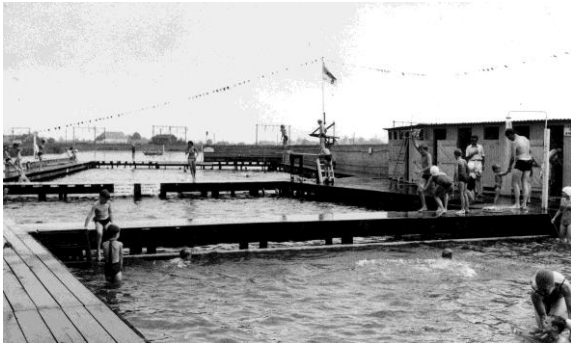
Mijn broer Wim is op een koudere dag in zijn enthousiasme toch gaan zwemmen, de cijferbordjes gaven een watertemperatuur van 68 graden Fahrenheit aan: 20 graden Celsius. In het zwembad waren vanwege de kou geen bezoekers aanwezig. Maar de badmeester bleef op zijn post, dat wil zeggen: hij had zittend op een gemakkelijke stoel zijn vishengel uitgeworpen in het vierde bad, en hij vond het – al mopperend – maar niks dat Wim het vissen kwam verstoren. Een watertemperatuur van 78 graden Fahrenheit (ruim 25 graden Celsius) is een goede temperatuur voor de zwemverrichtingen van het lichaam, maar deze watertemperatuur werd in het natuurbad alleen in de warmere zomers behaald.

De badmeester was in die jaren de heer Zaaier, die woonde aan de Rijksstraatweg rechts naast de kapperszaak van Breur. Zaaier was altijd in smetteloze witte kleding. Wij zagen hem regelmatig langs ons huis aan de Rijksstraatweg 195 fietsen. Hij fietste zo langzaam dat wij dachten: zo meteen valt hij om! Aan het fietsstuur hing meestal een wit textielzakje, waarin hij de dagopbrengst bewaarde.

Ook in het zwembad was de heer Zaaier niet al te snel. Onder de rondgaande loopvlonders was fijnmazig kippen-gaas gespannen, om ongerechtigdheden in het water van het zwembad te voorkomen. In het gaas waren met de jaren grote gaten ontstaan. Op een dag kwam er een waterrat in het tweede bad gezwommen. Hierop werd de heer Zaaier gewaarschuwd, die gewapend met de stalen reddingsboog aan een houtensteel de rat trachten te vangen.

Zo dit met de reddingsboog al niet mogelijk was, ging het bovendien zo langzaam dat de rat een goed heenkomen kon kiezen. Het is achteraf verbazingwekkend dat er nooit een melding of zelfs een sluiting heeft plaatsgevonden, i.v.m. een mogelijke besmetting door de waterratten op mensen met de ‘Ziekte van Weil’.

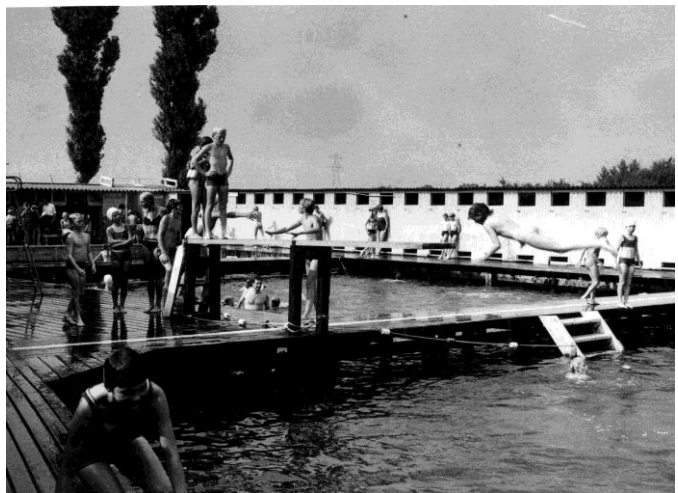

Verder was er op het voorterrein een onoverdekte fietsenstalling ingericht. De beheerder was in de jaren vijftig de heer Fokke, die woonde aan het begin van de Westzijde. Opvallend waren zijn zwarte kleding en platte portiers pet. Bij slecht weer zat Fokke in een hokje van nauwelijks 1 m². Het hokje was rondom voorzien van glas, waardoor hij de fietsen goed in de gaten kon houden. Bij mooi weer zat hij heel gemoedelijk op een stoel in de schaduw van een boom.

De door Fokke zelf gemaakte fietsenrekken bestonden uit allerlei bijeengeraapt hout. Het stallen van een fiets kostte toen 15 cent per dag. Ook kon je een seizoenkaart kopen. Hiertoe werd op het witte gedeelte van het achterspatbord, door Fokke met een penseeltje en zwarte fietsenlak, in nogal beverige cijfers een volgnummer aangebracht.

Sommige bezoekers wilden het stallinggeld besparen, door hun fiets in de slootkant langs het kool-as-pad te leggen. Dikwijls kwamen zij terug van het zwemmen ‘van een koude kermis thuis’, als hun fiets door vandalen in de sloot was gegooid. Dit hoogstwaarschijnlijk naar stilzwijgend goedgevonden en wellicht ook wel tot genoegen van Fokke: in ieder geval werd er – naar mijn weten – nooit tegen opgetreden. De sloot met helder water was soms geheel bedekt met eendenkroos, hierdoor waren de in de sloot gegooide fietsen moeilijk terug te vinden. Met een beetje geluk stak er boven het eendenkroos nog een deel van het stuur uit.

De houten kleedhokjes verkeerden in niet al te beste staat. De deuren hingen er schots en scheef en werden met een eenvoudig windhaakje afgesloten. Aan het eind van de dag vroeg de heer Zaaier aan een aantal jongens, om de achtergelaten ijzeren kledinghaakjes vanuit de kleedhokjes op te halen en in de kledingbergen op te hangen. Op een dag werden mijn broertje Rien en ik gevraagd de kledinghaakjes op te halen. Bij een van de dames kleedhokjes aangekomen, werd door Rien al te hardhandig aan de deur getrokken, waardoor het windhaakje losraakte en een verschrikte blote dame uitriep: ‘och jongen toch’. Tegelijkertijd kwam zij handen tekort om haar ‘kroonjuwelen’ te bedekken.

Soms werd er door de jongens met de handen modder opgedoken, om deze vervolgens op de ruggen van de meisjes uit te smeren. Hetgeen meestal veel niet nader te omschrijven scheldwoorden van de meisjes opleverde.

Door sommige bezoekers werd een autobinnenband meegebracht om in te leren zwemmen. Het ventiel was hiertoe van de binnenzijde verplaatst naar de buitenzijde van de band. Het nemen van zwemles was toen vanwege de kosten niet algemeen. De meesten leerden het zwemmen uit zichzelf. Toch was er door Dhr. Zaaier een goed werkend toezicht. Pas na het afleggen van een korte ‘zwemproef’ mocht je van het ondiepe tweede bad naar het diepere derde en vierde bad.

Tussen de grotere jongens uit Barendrecht en Rijsoord was er een bepaalde rivaliteit die soms uitmondde in vechtpartijen. Binnen het zwembad had de heer Zaaier nog enigszins een overwicht. Maar buiten het zwembad ontstonden soms heftige vechtpartijen met als gevolg bloedneuzen en dergelijke. Op een dag werd er door een nogal uit de kluiten gewassen Rijsoordse jongen, een Barendrechtse jongen bij de illegale vuilstortplaats te grazen genomen. De Barendrechtse jongen delfde het onderspit en lag plat op zijn buik, met de op zijn hoofd stompende Rijsoordse jongen bovenop zich. De Barendrechtse jongen bloedde hevig uit zijn neus. De omstanders keken ernaar – maar richtte niets uit. Op dat moment verscheen de nog jonge postbode (en latere badmeester van het ZBO) Gerard van den Burg, die de Rijsoordse jongen luidkeels toeriep: ‘ben je nou helemaal gek geworden’. De door Gerard uitgesproken woorden hadden een goede uitwerking: de Rijsoordse jongen droop bedeesd en wellicht opgelucht af. Waarna Gerard als een ‘heldhaftige en barmhartige Samaritaan’, de Barendrechtse jongen ter verzorging meenam, naar zijn ouderlijke woning verderop aan de Noldijk.

In 1941 is het RTM-smalspoor vanwege de Duitse bezetter opgebroken. Vervolgens zijn de afkomende rails gebruikt voor de aanleg van de kustverdedigingswerken. De stalen boogbrug over de hoofdspoorlijn is in 1944 gebombardeerd. Midden jaren vijftig werd de spoordijk afgegraven en de kleigrond naar elders afgevoerd. De vrijkomende tuingrond is aan de aangrenzende tuinderijen toegevoegd. Tijdens de afgraving van de spoordijk met een dragline en vrachtauto's, ontstond er gedurende enige tijd een stukje niemandsland. In het verlaten deel van de tuinderijen waren aanvankelijk nog ‘gratis’ heerlijke gele meloenen te vinden.

Verder herinner ik mij dat aan de Barendrechtse Stationsweg, aan de overzijde van de hoofdspoorlijn, het stenen bruggenhoofd van de gebombardeerde boogbrug er nog jaren nutteloos heeft gestaan. Aan het bruggenhoofd was destijds een groot wit bord met zwarte letters opgehangen. Het opschrift ‘Ambon moet vrij’ was jarenlang een stille verwijzing, naar het streven – van de vanuit Indonesië naar Nederland gehaalde Molukkers – om op het Indische eiland Ambon een eigen staat te stichten. De indringende tekst was gericht op de treinpassagiers maar ook vanuit het zwembad was de tekst goed te lezen.

Naar de huidige maatstaven zou het zwembad door zijn gebrekkigheid niet meer voldoen. Maar wij wisten in de naoorlogse jaren niet beter. Ondanks de soberheid van het bad hebben er generaties veel plezier beleefd. In 1971 is het bad vervangen door het nieuw aangelegde zwembad ‘t Keerpunt’ bij het nieuwe Barendrechtse NS-station.

Tientallen jaren reisde ik met de trein voor mijn werk van Breda naar Den Haag v.v. Kijkend uit het raam van de trein zag ik het buiten gebruik gestelde zwembad geleidelijk teniet gaan. De palen met een deel van de loopvlonders werden nog jarenlang gebruikt door sportvissers. Later werd de waterplas ook nog grotendeels gedempt voor de verbreding van de spoorlijn. Op het laatst restte van het vroegere ‘Zwembad voor Barendrecht en Omstreken’, nog slechts een aantal boven het water uitstekende houten palen.

Maaïke Roomer-van Roosmalen

Wie o wie?

Deze keer een zoekplaatje uit het jaar 1989. We zijn op zoek naar personen. In dat jaar, op 1 september, is de uitbreiding van het Gemeentehuis aan het Binnenhof officieel geopend. Een van de aanwezige verenigingen was de gymnastiekvereniging “Kracht en Vlugheid” uit Barendrecht. Van de personen op bijgaande foto is er bij ons één bekend, namelijk de heer Gert Lems (links achterin met wit overhemd.) Is er iemand die ons verder kan helpen met de namen van de andere personen op deze foto?

Foto: De Jong & van Es

Pepermolen?

Er is enige tijd geleden een voorwerp ingebracht door de familie Bernouw uit Barendrecht. Een object van messing dat er uitziet als een peper-molen.

Het voorwerp wordt momenteel door de vrijwilligers van de werkplaats schoongemaakt. Op bijgaande foto is het object daarom in zijn afzonderlijk onderdelen te zien.

Linda Hagendijk

De harddisk is gecrasht en nu ben ik mijn werk van de maand oktober kwijt. Ik voel me behoorlijk onthand en het voelt zinloos om alles over te doen. Ook op de externe harde schijf is de laatste backup behoorlijk verouderd. Wat ben ik daar toch slordig in! Je weet immers nooit wanneer zoiets gebeurt. Dat is juist de zin van het opslaan van bestanden.

Misschien kan er nog data van de schijf worden gehaald, dus kan ik beter nog een weekje wachten en maar eens gaan opruimen. Wat verzamelt een mens een hoop papieren en spullen als-ie van huis uit nieuwsgierig is en graag alles wil weten ... en als mijn geheugen me steeds meer in de steek gaat laten. We houden immers van bronvermeldingen als er een feitje gereproduceerd wordt.

Dingen weggooien lucht op. Als werkmappen dezelfde informatie bevatten als naslagmappen kan dat te veel zijn. Tenzij die mappen voor het publiek zijn in te kijken, dan moet je ze niet belasten met werkaantekeningen en te veel achtergrondinformatie. Maar dan is twee keer wel genoeg. Zeker als alle informatie gedigitaliseerd is.

De oude handschriften van voorgangers, hun associaties met andere gedeelten van het archief, zijn moeilijk los te laten. Ik weet immers niet wat er in al die andere delen van het archief is te vinden. En het worden tokens, een soort aandenkens. De geschiedenis van de vereniging is immers ook een interessant studieobject? Zeker als we weer een jubileum hebben te vieren (in 2016 bestaan we 40 jaar).

Eerst dus de dubbele exemplaren weg, de kaartenbakken schonen, nieuwe ordners vullen met de uitgezochte informatie en zo krijg ik langzamerhand weer wat meer lucht en ruimte.

En toch, dat papieren archief is zo gek nog niet. Als de computer crasht en je bent achter met je backups, dan ben je het wel mooi kwijt. En als je er een tijdje niet naar kijkt, dan is je inmiddels gearriveerde nieuwe computer niet in staat die oude bestanden te lezen. Dan ben je weer blij met de ouderwetse manier van opslaan en bewaren van (nu opnieuw) relevante stukken.

In de vluchtige maatschappij van tegenwoordig is de ontoegankelijkheid van oude bestanden wellicht niet zo'n ramp en is er daarom ook niet echt een waarschuwing of handleiding voor. Maar voor een (historisch) archief is dat natuurlijk anders. In nieuwe overleggen over oude zaken blijkt onze collectie vaak als enige nog de (achtergrond-)informatie of informatie over de gang van zaken tot nu toe te bevatten. De gesprekspartner heeft al vaak het ronde archief geactiveerd, of de dossiers elders laten opslaan, omdat een zekere termijn is overschreden. Of hij gelooft heilig in het wereldwijde web en zijn informatieopslagcapaciteiten. Daar gaat dus ook wel eens iets niet goed.

Zie je wel dat opruimen van een archief dan toch een ondankbaar werkje is, omdat er met allerlei redenen en smoesjes maar weinig geschikt is voor afvoeren. Je weet immers nooit ... Hopelijk kan ik volgende week weer nieuwe gegevens digitaliseren, want hoewel historisch, ik ben toch ook een kind van mijn tijd.

Historische Vereniging Barendrecht

D'Ouwe School, Dorpsstraat 150-150a, 2992 BE Barendrecht

IBAN NL98 INGB 0002 5309 26

☎ 0180-618142 – info@historischbarendrecht.nl – www.historischbarendrecht.nl

Algemene informatie: mw. J.W.M. Verboom

Openingstijden

Archieven Oud Barendrecht elke eerste zaterdag van de maand van 10.00 tot 13.00 uur;
elke dinsdag van 11.00 tot 15.00 uur op afspraak, mw. De Bruijn
Genealogie elke eerste zaterdag van de maand van 10.00 tot 13.00 uur
Tentoonstellingen elke zaterdag van 14.00 tot 16.00 uur (niet in juli en augustus)
Afgifte goederen elke dinsdag van 11.00 tot 15.00 uur

Bestuur

Voorzitter mw. J.P. Schaap
Secretaris mw. J.W.M. Verboom-van Geenen
Penningmeester J.E.J. Blinde jr
Leden mw. M.H. de Bruijn-Veenman
W. van Helden
J. Kooy
D. Mooyaart
J. Verschoor

Ledenadministratie

mw. N. Verschoor

Contactpersonen werkgroepen

Archieven Oud Barendrecht en Genealogie

mw. M.H. de Bruijn-Veenman
mw. J.P. Schaap

Barendrecht van vroeger op ansicht, foto en film

Algemeen A.G. van de Garde
Digitaal fototeam J. Verschoor

Bibliotheek en Archief

C.W. Vermeer

Bodemonderzoek

Algemeen T.C. Blinde

Beheer vondsten en documentatie

vóór 1995: mw. C.G. Ratsma-Stouten
na 1995: L. Louwerse
tegels: mw. L.M.M. Hagendijk

Documentatie ontwikkeling Barendrecht

T.D. van Wijk

Monumentenzorg

J. Kooy

Nieuws- en Advertentieweekblad De Schakel

mw. N. den Otter

Tentoonstellingen

mw. J.W.M. Verboom-van Geenen

Restauratie en onderhoud/voorwerpen

W.M. Groenenboom

Website-beheer

P. Dreef

Gouwe 3c
2991 CJ
Barendrecht
0180 623600

DE FIETSENMAKERIJ AGN

Autoservice
Groenenboom

APK keuring

Periodiek onderhoud

Bandenservice

Volledige aircoservice

Schadeherstel

Zomer- / Wintercheck

Accessoire inbouw

Reparatiewerkzaamheden

**"Vakmanschap en
persoonlijke service"**

**als basis van
veel veilige kilometers"**

0180-654794

www.autoservice-groenenboom.nl

Voordijk 267 | 2992 AL Barendrecht | Tel.: 0180-654794 | E-mail: info@autoservice-groenenboom.nl

Keukens

van A tot Z

KEUKENSTUDIO

KONIJNENDIJK

BARENDRECHT

www.konijnendijk.nl

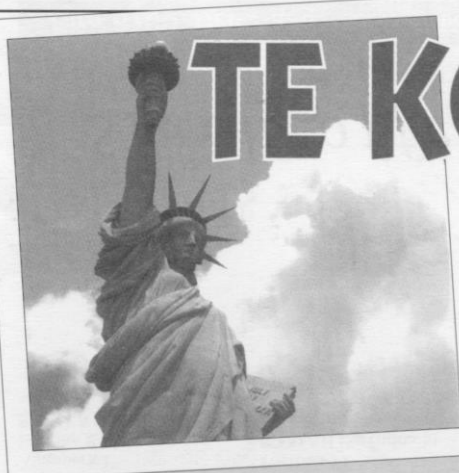
Dorpsstraat 174 - 2992 AB Barendrecht
Bij de watertoren - Tel. 0180-611100
maandag gesloten - vrijdag koopavond

HOUTHANDEL

Fa. GEBR. MULDER

VUREN-GRENENHOUT-DEUREN-PLATEN

Ziedewij 3
2991 LA Barendrecht
Tel. 0180 613173
Fax 0180 611342

TE KOOP

Als makelaar en taxateur weet Frits Markus 'Markant' wat er in de onroerend goed wereld te koop is. Natuurlijk niet het Vrijheidsbeeld. Maar de makelaarskennis is bij 'Markant' wel in huis om alle andere projecten aan te kunnen. Wilt u een huis verkopen of zoekt u een ander huis, wenst u een zorgvuldige taxatie of een objectief hypotheekadvies kom dan gerust eens langs. Graag bespreken wij met u de mogelijkheden en voordelen die 'Markant' u kan bieden.

Markant

FRITS MARKUS MAKELAAR & TAXATEUR O.G.

U vindt 'Markant' aan de Middenbaan 94. 'Markant' is geopend van maandag tot en met zaterdag!

Middenbaan 94 - 2991 CT Barendrecht. Tel.: 0180 - 620 099 Fax: 0180 - 611 585

TAXI BAKKER

gastheren op de weg

Barendrecht (0180) 613 047

Ridderkerk (0180) 468 222

www.dajong.computervrienden.nl

Dajong Computervrienden

Boerhaavelaan 7, 2992 KB Barendrecht

telefoon: 0180-625130

e-mail: dajong@helpt.nl

www.dajong.computervrienden.nl

5 jaar Stichting Dajong 2006 - 2011

SBV
Forensics

SBV Forensics B.V.
Singel 211
3311 KR Dordrecht
Tel. 078-632 08 60

Postbus 15
3300 AA Dordrecht
Fax 078-614 12 72

De puzzel compleet. Elk stukje op zijn plaats

SBV Forensics is een deskundige, multidisciplinaire en bovenal onafhankelijke private dienstverlener op de terreinen van het voorkomen, onderzoeken en/of herstellen van onregelmatige, onrechtmatige en/of strafbare gedragingen in een voornamelijk financieel-administratieve context.

Voor onder meer fraudeonderzoek, procesondersteuning, faillissementsonderzoek en schadeberekeningen kunt u bij ons terecht. Bezoek onze website voor een uitgebreid overzicht van onze diensten, artikelen en nieuwsberichten.

www.sbv-forensics.com

0900-fraudevrij

info@sbv-forensics.com

Witter Elektrotechniek

Koolmees 29
2986 VB Ridderkerk

Telefoon: 0180 - 423382
Mobiel: 06 - 22395062

Aannemingsbedrijf

J. BEVELANDER

- aanbouw
- verbouw
- nieuwbouw
- onderhoud

Bijldorp-zuid 3 - 2992 LD Barendrecht - Tel (0180) 61 98 32
bevelander@solcon.nl - www.jbevelander.nl

In het centrum van Barendrecht
moet u zijn voor:

- * Centrale verwarming
- * Vloerverwarming
- * Warmwatertoestellen
- * Gashaarden en gevelkachels
- * Oliegestookte Zibro Kamin kachels
- * Installatiematerialen
- * IJzerwaren en tuinartikelen
- * Machines en gereedschappen

annink&zn.

*Koop bij de zaak, waar u slaagt
Bij de vakman met 85 jaar ervaring*

2e Barendrechtseweg 184 - Telefoon 0180-61 28 66 - Telefax 0180-62 07 04

G.J. Andeweg BV
Glas - Schilderwerken

Sterk in duurzaam onderhoud

Postadres: Postbus 482
2990 AL BARENDRECHT
Ebweg 35
Bezoekadres: 2991 LS BARENDRECHT

Kantoor 0180 - 61 33 46
info@gjandeweg.nl
www.gjandeweg.nl

**Rijsdijk, Strijen (078) 674 18 01
674 45 15**

Voor uw vrachttje
zand, grind, grond of
mijnsplijt en andere
verhardingen

